

Seminaravgift kr 500,- (inkludert lunsj lørdag og søndag).
Middagen lørdag kveld kommer utenom – endelig påmelding til denne ordnes på seminaret.

Overnatting må deltakerne selv organisere.
Ring Tvedestrand turistkontor (tlf. 37 16 40 30)
eller jernverksmuseet for lokal informasjon.

Seminaret vil som vanlig bestå av en blanding av foredrag, utflukter og sosialt samvær, og er åpent for alle interesserte.

Du må gjerne spre invitasjonen videre til andre du tror kan være interessert.

Påmelding mottas på telefon, på e-post eller som brev.

Navn: Adresse, evt. institusjon: Tlf.: Evt. e-post-adresse:
--

Næs Jernverksmuseum, 4900 Tvedestrand, tlf. 37 16 05 00
E-post njm@jernverksmuseet.no, hjemmeside:
www.jernverksmuseet.no

Jern på Agder - før og etter jernverkernes storhetstid

*Jernverkshistorisk seminar på Næs Jernverksmuseum
28. – 29. august 2010*

AAks

Et langt sprang fra den gamle jernvinna til kokeovnen fra Havstad.

Næs Jernverksmuseum har arrangert jernverksseminarer i ti år, med ulike innfallsvinkler og temaer fra jernverkernes tid. I år gjør vi et unntak, og ser på hvordan jernet har blitt produsert og videreforedlet i tida *før* jernverkene ble etablert, og i tida *etter* at mange av dem var nedlagt (eller over sin storhetstid).

Det handler delvis om jernvinne/blestringsproduksjon, og delvis om jernstøperienes tidsalder, og vi bruker vår egen region som eksempel. Både geografisk, historisk og teknisk snakker vi da om to helt atskilte epoker. Jernvinna er først og fremst knyttet til indre Agder/Telemark i vår landsdel, mens jernstøperiene hovedsakelig lå ved kysten. I jernvinna brukte man myrsmalm, og produktene var smibart jern eller stål. Støperiene brukte innkjøpt jern som råvare, og produktene var støpegods av mange slag, både til privat og industrielt/offentlig bruk, med ovner som de kanskje mest kjente. De eldste sporene etter jernvinna på Agder er fra 2-300-tallet før vår tidsregning, mens det første jernstøperiet på Agder ble etablert på 1840-tallet.

Lørdag 28/8

10.00: Omvisning ved museet, visning av ny introduksjonsfilm, og orientering om hva som har skjedd siden sist [Frammøte Snekkerboden]

11.30: Velkomst, åpning, orienteringer, start (tema jernvinna)

12.00: **Bernt Rundberget** (stipendiat ved Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo): **Regionale og lokale perspektiver på jernvinna i jernalder og middelalder** (tre delt innlegg med korte pauser)

13.30: **Arne Espelund** (prof. emeritus, NTNU): **Hvordan få jernet smibart?** En prosess teknisk kommentar. Muligheter for korte spørsmål og diskusjon

14.15: Lunsj

15.00: **Arne Espelund: Jernet i Vest-Telemark**

15.45: Kort film om jernvinna (med forbehold, kan bli endring)

16.00: Introduksjon til tema Jernstøperienes tidsalder

16.15: **Dag Ove Skjold** (stipendiat ved Høyskolen i Vestfold): **Ny næring, gammel kompetanse.** Jernverkens betydning som kompetansebærer i oppbyggingen av den moderne norske støperiindustri på 1800-tallet.

17.00: Kaffepause

17.15: **Ulf Hamran** (tidl. bestyrer på jernverksmuseet): **Owner fra Agder, med vekt på støperiperioden.**

Mulighet for å se på owner og kjøkkengods i museets utstilling.

19.00: **SEMINARMIDDAG** (ikke inkludert i seminaravgiften)

Søndag 29/8

10.00: **Oddbjørn Johannessen** (Universitetet i Agder): **Jørgen Johannessen – støperigründeren fra Nes Verk**

10.45: Jernstøperier på Agder – en oversikt

11.15: Avreise for ekskursjon i Arendalsområdet.

Vi besøker støperilokaliteter i Arendalsområdet (Havstad/Pusnes) og ovnsutstillingen på Aust-Agder kulturhistoriske senter (v/Karl Ragnar Gjertsen)

Lunsjpause underveis

Ca 15.30:

Retur til museet – slutt

Med forbehold om endringer!

Næs Jernverksmuseum sommeren 2010

Vi minner om våre åpningstider og arrangementer:

Museet har åpent hver dag ut august, samt søndagene i september, fra kl 11 til kl 16. Omvisninger hver hele time, ny introduksjonsfilm!

Familiesøndager i juli: Smedtreff, skogsøndag, barnas jernverkssøndag og motorsøndag. Velkommen!

Les mer på våre hjemmesider www.jernverksmuseet.no